

נייר עמדה: פגיעה מינית המתרחשת בזמן מלחמה – דרכי פעולה

מחקרים אודות מלחמה וטראומה מציינים את הטראומה הפיסית והנפשית הנצרכת בחיי הלוחמת. תופעה פחות מדוברת, אך קיימת כחלק מהאלימות בזמן המלחמה, היא **פגיעה מינית** המתרחשת כנגד האוכלוסייה האזרחית (Tol, Stavrou, Greene, 2013).

אלימות מינית במהותה, הנה אירוע של כוחנות, ובמלחמה כוחנות זו מוגברת ומכוונת להשפלה, ביזוי, הכנעה וכיבוש של האויב. הספרות המחקרית (Buss, 2009) מציינת כי תקיפה מינית היא אחד מכלי הנשק המלחמתיים להכנעה של האוכלוסייה האזרחית ולזריעת הרס ובהלה. מרבית התקיפות הינן בנשים (Farwell, 2004; Schulz et al., 2006) כאשר אין משמעות לגיל האישה (מילדות ועד קשישות). גם ילדים וגברים יכולים להיפגע.

לאחר חמשת ימי הלוחמה, החלו שמועות, עדויות וסרטונים ברחבי הרשת על פגיעה מינית שהתרחשה בזמן הפרעות ביישובי הדרום, כולל המסיבה ברעים. נציין כי עדיין לא ברור לנו מהו היקף התופעה. החשיבה המנחה אותנו היא כי איפה שהיה אירוע אחד, היו כפי הנראה אירועים נוספים. לכן, הנחת העבודה ממנה אנו יוצאים היא כי פגיעה מינית התקיימה ויש לתת לנפגעות. ים התערבות מתאימה.

פגיעה מינית בזמן מלחמה בנוסף לאלימות הפיזית הקשה ולכאוס הגדול, מעלה את הסבירות להתפתחות הפרעה פוסט טראומטית, עם השלכות ארוכות טווח. מכאן החשיבות האדירה של התערבויות טיפוליות מושכלות והולמות (Shanks & Schull, 2000).

לאור זאת, אנו ממליצים לנקוט את הפעולות הבאות

1. לתשאל אודות אירוע של פגיעה מינית על מנת לאתר את הנפגעות. ים ולהציע להן מענה מותאם
  2. לקבוע את תזמון התשאול ולקבוע מי מבצע את התשאול ובאיזה אופן.
- המלצתנו היא לתשאל כל אישה שהיו באזור הלחימה בו היה מפגש עם ארגוני הטרור את השאלה הבאה:

" במצבים של מלחמה, קורים דברים קשים, שיכולים לכלול אלימות פיזית, מילולית וגם אלימות מינית, האם חווית משהו מאלה ? "

יש לשאול שאלה זו ברגישות עם תשומת לב לתגובות הנשאלת. שאלה זו צריכה להיאמר תוך אמירה של המתשאל כי הבחירה האם לענות על שאלה זו או לשתף נתונה לבחירתה. ו - "אני מזמינה אותך לשתף עכשיו או בזמן אחר שמתאים לך כפי שתבחר...".

3. לקיים הכשרה ייעודית על פגיעה מינית בזמן מלחמה למתשאלים ולצוות ביחידות הטיפוליות. ההכשרה תתמקד כיצד מתשאלים ובסוגיות הייחודיות של פגיעה מינית בזמן מלחמה.

4. מתן מידע על מרכזי טיפול ייעודים לנושא (לדג' המרפאה האקוטית לטיפול בטראומה במרכז בריאות הנפש "לב השרון") והדרכה שוטפת ככל שיידרש לצוותים המטפלים.
5. בתשואל שנערך מיד אחרי האירוע, יש להתייחס גם לפרוטוקול רפואי - למתן טיפול תרופתי אחרי אונס ("הסדרת הטיפול הניתן במערכת הבריאות לאחר פגיעה מינית", חוזר המנהל הכללי מס' 24/2003)
6. בתשואל שנערך מספר ימים ויותר לאחר האירוע, יש לעשות הערכת מצב לגבי המצב הנפשי, סממנים ל ASD ו PTSD ולתת אפשרות לטיפול מותאם טראומה.

Buss, D. E. (2009). Rape as a weapon of war. *Fem Leg Studies*, 17, 145–163.

Farwell, N. (2004). *War Rape: New Conceptualizations and Responses* Nancy Farwell

Schulz PM, Marovic-Johnson D, Huber CL (2006). Cognitive-behavioral treatment of rape- and war-related posttraumatic stress disorder with a female, Bosnian refugee. *Clinical Case Studies*, 5, 191–208.

Shanks, L. & Schull. M.J. (2000). Rape in war: the humanitarian response. *Canadian Medical Association*, 1152- 1156.

Tol, W.A., Stavrou, V., Greene, M.C. (2013). Sexual and gender-based violence in areas of armed conflict: a systematic review of mental health and psychosocial support interventions. *Confl Health*, 7, 7-16.

המסמך נכתב על ידי: ד"ר שמואל הירשמן, עו"ס עמליה בן משה, עו"ס יפעת בן דוד דרור, ד"ר אביגיל מור וד"ר ענבל ברנר.

יעוץ: עו"ס נעמי רביד, עו"ס קרן גולדברג, עו"ס יעלה לבבי, עו"ס עדי בלונדהיים, ד"ר ניצה נקש